

Strategisk miljöbedömning av **Västerås översiktsplan utblick 2070**

(Inklusive miljökonsekvensbeskrivning)

Förord

Den strategiska miljöbedömningen är en process, som följer framtagande av ny kommuntäckande översiktsplan, med syfte att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas. Bedömningar av sociala och samhällsekonomiska konsekvenser har även identifierats separat under processen (ej del i detta dokument). Dokumentet utgör en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt PBL och de kompletterande bestämmelserna i Miljöbalken (MB) samt Förordning (2017:966) om miljöbedömning. Enligt miljöbalken bedöms en översiktsplan alltid medföra en betydande miljöpåverkan och därför krävs en strategisk miljöbedömning av planen och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB), det vill säga en skriftlig redogörelse som ska identifiera och beskriva direkta och indirekta konsekvenser på miljö och människor. MKBn syftar till att utgöra underlag för miljöbedömning av den nya kommuntäckande översiktsplanen i Västerås kommun i samrådsskedet. Bedömningar av planförslagets konsekvenser har utförts av Västerås stad och vi har haft tagit stöd i konsulten AFRY. Västerås stad har sammanställt till en strategisk miljöbedömning (inklusive miljökonsekvensbeskrivning).

Processen med den strategiska miljöbedömningen kommer efter samrådet kontinuerligt och integrerat fortsätta vid framtagande och antagande av ny översiktsplan.

Titel	Strategisk miljöbedömning (inklusive miljökonsekvensbeskrivning) av Västerås översiktsplan utblick 2070
Beskrivning	Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) samrådshandling. Dokumentet utgör MKB till planförslag kommuntäckande översiktsplan, Västerås kommun
Diarienummer	KS 2020/01379
Organisation	Västerås stad, Afry har varit stödjande konsult i arbetet.

Sammanfattning

Den strategiska miljöbedömningen är en process, som följer framtagande av ny kommuntäckande översiktsplan, med syfte att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas. I denna bedömning ingår en miljökonsekvensbeskrivning enligt Plan- och Bygglagen och Miljöbalken.

Västerås stad har tagit fram ett planförslag för ny översiktsplan som ska beskriva utvecklingen av kommunens mark- och vattenområden fram till år 2050, med utblick mot 2070.

Översiktsplanen utgår från tre övergripande samhällsbyggnads mål:

- Ett nära, tryggt och sammanhållet Västerås
- Ett robust och grönt Västerås
- Ett levande Västerås med stark identitet

Utifrån dessa mål har fem markanvändnings- och genomförandestrategier tagits fram som sammanfattar översiktsplanens inriktning och belyser de viktigaste strategiska sambanden som påverkar kommunens långsiktiga utveckling. Strategierna:

- Stärk kärnor och stråk
- Stärk grönt och blått
- Stärk det unika
- Bygg för framtiden
- Vi utvecklar tillsammans!

En genomförd hållbarhetsskanning identifierar de globala hållbarhetsmål som bedöms vara berörda av planförslaget:

- 3 God hälsa och välbefinnande
- 6 Rent vatten och sanitet för alla
- 7 Hållbar energi för alla
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 9 Hållbar industri, innovationer och infrastrukturer
- 10 Minskad ojämlikhet
- 11 Hållbara städer och samhällen
- 13 Bekämpa klimatförändringarna
- 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Övriga globala mål bedömdes vara relevanta i viss utsträckning (liten påverkan).

Konsekvenserna av planförslaget ska enligt Miljöbalken jämföras med ett nollalternativ som består av planområdets sannolika utveckling om planen inte genomförs. Nollalternativet utgår i detta fall från Västerås kommuns nu gällande översiktsplan, Västerås översiktsplan 2026 - med utblick mot 2050 som antogs 2017-12-07. Bedömningarna av planförslaget har i huvudsak genomförts mot nollalternativet. **Ingen aspekt i miljöbedömningen har bedömts ge betydande negativa konsekvenser.**

Jämfört mot nollalternativet bedöms planförslaget sammantaget ge små till måttliga positiva konsekvenser för:

- Hushållning med naturresurser
- Kulturmiljö

Jämfört mot nollalternativet bedöms planförslaget sammantaget ge små negativa konsekvenser för:

- Naturmiljön
- Vattenmiljön
- Buller
- Landskapsbild

För Kumulativa effekter bedöms det både kunna uppstå negativa och positiva effekter. Kumulativa effekter kan ge upphov till en förstärkning av påverkan, i vissa fall även en motverkan av påverkan och i ett tredje fall kan det bildas en synergieffekt där kombinationen av effekterna blir större än summan av de enskilda aktiviteterna. För vissa aspekter bedöms planförslaget kunna ge upphov till både positiva och negativa konsekvenser, där konsekvenserna i hög grad är beroende av hantering i kommande genomförandeskedan.

För följande miljöaspekter är konsekvenserna särskilt beroende av vidare arbete med att vita åtgärder:

- Luftmiljö
- Folkhälsa och välbefinnande
- Klimat
- Risker

Planförslaget inverkar också på barn och ungas livsmiljöer genom flera av miljöaspekterna. För barnperspektivet är det viktigast att säkerställa att bostäder, rekreationsområden, gång- och cykelinfrastruktur och skolbyggnader lokaliseras där hälsoriskerna är små med avseende på luftmiljö, buller och risker vid värmebölja.

Sammantaget bedöms planförslaget bidra övervägande positivt till att uppfylla följande globala hållbarhetsmål:

Jämfört mot nollalternativet riskerar dock planförslaget att bidra övervägande negativt till att uppfylla följande mål:

Sammantaget bedöms planförslaget kunna medföra positiva konsekvenser för en hållbar utveckling jämfört med nollalternativet. För några av aspekterna där planförslaget medför både positiva och negativa konsekvenser är det särskilt viktigt att vidta åtgärder för att minska riskerna för negativa konsekvenser.

I kommande planeringsarbete såsom fördjupningar av översiktsplanen, planprogram, detaljplaner och bygglov är det viktigt att säkerställa att de hållbarhetsaspekter som identifierades för planförslaget förs vidare och fortlöpande beaktas.

I samband med samråd- och granskning kommer synpunkter på planförslagens innehåll och utformning att inhämtas från allmänheten, myndigheter och andra berörda. Inkomna yttranden kommer att sammanfattas och utvärderas och därefter justeras planförslaget i syfte att förbättra underlaget och bidra till att uppnå en ännu bättre hållbarhet. Nuvarande miljökonsekvensbedömning kan med anledning av detta ses som preliminär.

Innehållsförteckning

1	Metod och avgränsningar för konsekvensbedömning	6
1.1	Arbetsprocess	6
1.1.1	Vägval under framtagandet av planförslaget	6
1.1.2	Fortsatt arbete	6
1.2	Värdering av konsekvenser	6
1.3	Tematisk avgränsning	7
1.4	Geografisk avgränsning	7
1.5	Tidsmässig avgränsning	7
2	Alternativ i konsekvensbedömningen	8
2.1	Västerås ÖP – 2050, med utblick mot 2070 (planförslaget)	8
2.2	Nollalternativ	9
3	Riksintressen och skyddade områden	10
4	Miljökonsekvenser och planförslagets samlade bedömda påverkan på miljöaspekter, miljö- och hållbarhetsmål	10
4.1	Agenda 2030	13
4.2	Nationella mål	18
4.3	Kommunala mål	19
5	Slutsatser	20

1 Metod och avgränsningar för konsekvensbedömning

MKB:n utgör ett beslutsunderlag för kommunens politiker inför antagande av planförslaget, men syftar också till att ge alla berörda en samlad bild av planförslagets miljökonsekvenser, samt ge stöd för efterföljande planering. Se bilaga 1 för referenser.

Den strategiska miljöbedömningen har samordnats och integrerats med Västerås framtagande av planförslaget under arbetets gång.

1.1 Arbetsprocess

Genom att integrera hållbarhetsmål i den fysiska planeringen ökar förutsättningarna för ett framgångsrikt arbete med hållbar utveckling. Den strategiska miljöbedömningen utgick från globala hållbarhetsmål och inleddes med en hållbarhetsskanning. Syftet var att avgränsa bedömningen och prioritera viktiga hållbarhetsaspekter i planförslaget. Skanningen gjordes i en workshop (februari 2023) med berörda aktörer för att identifiera viktiga hållbarhetsfrågor. Mer information finns på Västerås stads hemsida om översiktsplanen.

Avgränsningssamråd hölls (9 mars 2023). Se 2.3 Tematisk avgränsning.

En halvtidsbedömning av olika utvecklingsinriktningar genomfördes (april 2023) för att belysa möjliga konsekvenser utifrån framtaget arbetsmaterial samt ge underlag till beslut om vägval. Arbetet har skett parallellt med ÖP:n och har varit en process mellan dokumenten.

1.1.1 Vägval under framtagandet av planförslaget

Under framtagandet av planförslaget har flera bebyggelsestrukturer utvärderats. Alternativa markanvändningar för delområden har prövats och utvärderats avseende markytor för bland annat verksamheter, bostäder och landsbygdskärnor.

Genom att analysera olika bebyggelsestrukturer utifrån både ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv landade ÖP-förslaget till slut i att en mer koncentrerad struktur med färre större landsbygdskärnor (Skultuna, Tillberga, Dingtuna och Gäddeholm). Skillnaderna mellan alternativen handlar om hur mycket mark och resurser som behövs för byggnation och infrastruktur, samt hur bebyggelsen och invånarna är koncentrerade. Färre landsbygdskärnor kan ge bättre förutsättningar för ett varierat serviceutbud, stärka hållbara val, öka tillgängligheten samt skapa mer livfulla mötesplatser.

1.1.2 Fortsatt arbete

Enligt 6 kap. 12 § miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning innefatta en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planförslaget eller programmet medför. Syftet med uppföljningen är att se om åtgärderna bidrar till måluppfyllelse på önskvärt sätt, att kontrollera att negativ miljöpåverkan inte blir större än avsett, samt att kunna upptäcka och åtgärda oförutsedda negativa konsekvenser. Uppföljningen bidrar också till kunskapsuppbyggnad och på längre sikt till bättre och effektivare miljöbedömningar.

Uppföljning av planförslagets strategier och inriktningar sker i genomförandet av översiktsplanen exempelvis i fördjupningar, program, detaljplaner, planeringsstrategi samt i kommunens årliga uppföljning.

1.2 Värdering av konsekvenser

I arbetet med konsekvensbedömning vägs **värdet** på berörda intressen samman med **påverkan** och **effekt** för att ge en **konsekvens**. Konsekvensbedömningen sker i tre steg: *påverkan*, *effekt* och *konsekvens*. Huvuddragen i denna metodik är praxis för miljökonsekvensbeskrivningar.

Översiktsplanen berör hela kommunen och här görs en konsekvensbedömning av en långsiktig möjlig utveckling. Bedömning av konsekvenser baseras därför på resonemang kring värde, påverkan/effekt och konsekvens. Bedömningen görs dessutom mot ett jämförelsealternativ (ett så kallat nollalternativ). Nollalternativet beskriver den framtida utvecklingen om planförslaget inte genomförs. De olika aspekterna som bedömts redovisas enligt matris nedan, se tabell 2-1.

Tabell 2-1. Matris som illustrerar bedömningsmetodik i MKB.

Aspektens värde/känslighet	Miljöeffekt, ingreppets/störningens omfattning			
	<i>Stor negativ påverkan/effekt</i>	<i>Måttlig negativ påverkan/effekt</i>	<i>Liten negativ påverkan/effekt</i>	<i>Ingen eller positiv påverkan/effekt</i>
Högt värde	<i>Stor negativ konsekvens</i>	<i>Stor negativ konsekvens</i>	<i>Måttlig negativ konsekvens</i>	<i>Ingen eller positiv konsekvens</i>
Måttligt värde	<i>Stor negativ konsekvens</i>	<i>Måttlig negativ konsekvens</i>	<i>Måttlig negativ konsekvens</i>	<i>Ingen eller positiv konsekvens</i>
Lågt värde	<i>Måttlig negativ konsekvens</i>	<i>Liten negativ konsekvens</i>	<i>Liten negativ konsekvens</i>	<i>Ingen eller positiv konsekvens</i>

1.3 Tematisk avgränsning

En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska enligt miljöbalken belysa de väsentliga miljökonsekvenserna som kan inverka på människors hälsa, miljö och hushållning av resurser i enlighet med 6 kap 12 § miljöbalken, både positiva och negativa. Vid avgränsningssamråd med Länsstyrelsen i Västmanlands län (*den 9 mars 2023*) har innehållet i MKB:n avgränsats.

En översiktsplan är ett strategiskt dokument och bedömningarna av konsekvenser görs därför på en övergripande nivå med fokus på de miljöaspekter som bedömts vara betydande utifrån föreslagen mark- och vattenanvändning samt utifrån planförslagets inriktningsmål för bebyggelse, kommunikationer, näringsliv och utbildning, samhällsservice och sociala frågor (inklusive konsekvenser för barn och unga). Hänsyn har tagits till att vissa frågor kan hanteras bättre i efterföljande detaljplanering. För info om miljöförhållandena för miljöaspekterna nedan se översiktsplanen kapitel 2 och 3.

Betydande miljöaspekter för planförslaget har bedömts vara:

- Naturmiljö
- Vattenmiljö
- Hushållning av naturresurser
- Klimat
- Risk
- Folkhälsa och välbefinnande
- Kulturmiljö
- Luftmiljö
- Buller
- Landskapsbild
- Kumulativa effekter

1.4 Geografisk avgränsning

En översiktsplans geografiska påverkan kan ske i olika dimensioner. Huvuddelen av översiktsplanens konsekvenser kommer att påverka områden inom kommunens gränser. Vissa miljöaspekter ingår i ett större sammanhang. Exempel är påverkan på vattensystem, natur- och kulturmiljöer som kan sträcka sig genom flera kommuner, infrastruktur och inte minst klimatpåverkan som behöver speglas i betydligt större sammanhang. Det innebär att miljöpåverkan kan behöva diskuteras i ett större perspektiv än den egna kommunen.

1.5 Tidsmässig avgränsning

Översiktsplanen ska visa kommunens intentioner vad gäller mark- och vattenanvändningen fram till 2050 och med en utblick mot 2070. Den strategiska miljöbedömningens tidsmässiga avgränsning är densamma som översiktsplanen. Konsekvensbedömningarna görs i huvudsak med planeringsmässig höjd för 2050/2070.

2 Alternativ i konsekvensbedömningen

Nedan beskrivs de två alternativ som jämförs i denna MKB. De utgörs av planförslaget och nollalternativet. Avvärdade utredningsalternativ redovisas också kortfattat.

2.1 Västerås ÖP – 2050, med utblick mot 2070 (planförslaget)

Förslag till utvecklingsinriktning bygger på att hela Västerås ska leva, med ett ökat fokus på att skapa ett Västerås som erbjuder jämlika livsvillkor samtidigt som kommunen värnar om biologisk mångfald, lättillgängliga grönområden och klimatsmarta förhållningssätt.

Fokus ligger på att omvandla Västerås tätort till en stad där det mesta i vardagen är nära och kan nås till fots, med cykel eller kollektivtrafik. Det lokala stadslivet utvecklas med nya och stärkta lokala centrum med service och attraktiva offentliga rum.

Stort fokus ligger på hållbara transporter för människor och gods, och en effektiv mark- och energianvändning. Utgångspunkten är att optimera och utveckla den infrastruktur och bebyggelse som redan finns, men även att utöka boendet och besöksnäringen mot Västerås skärgård. Infrastrukturen kommer behöva utvecklas, till exempel i Barkarö.

Utifrån de tre övergripande samhällsbyggnadsmålen (se sammanfattningen) har kommunen tagit fram fem strategier som sammanfattar planförslagets inriktning och består av de viktigaste hörnpelarna i utvecklingsinriktningen som beskrivs längre ned.

Strategierna i planförslaget utgörs av:

- Stärk kärnor och stråk
- Stärk grönt och blått
- Stärk det unika
- Bygg för framtiden
- Vi utvecklar kommunen tillsammans!

Utvecklingsinriktningen (UI) visar de viktigaste strategiska sambanden som påverkar kommunens långsiktiga utveckling. Fokus för utvecklingsinriktningen är *funktioner och funktionella samband* avseende tre grundläggande strukturer:

Bebyggelse; Västerås ska utvecklas som en flerkärnig kommun med Västerås tätort som en central kärna och fyra större kärnor på landsbygden: Dingtuna, Skultuna, Tillberga och Gäddeholm. Skärgårdens möjligheter för bostäder och ett antal mindre landsbygdsorter (mindre landsbygds-kärnor/orter) har identifierats för utveckling och tillväxt. Dessa områden är prioriterade för bebyggelseutveckling i form av bostäder, samhällsservice, infrastruktur, arbetsplatser samt parker och natur.

Kommunikationer; visar de viktigaste förbindelserna och bytespunkterna för människor eller gods såväl på land som i vatten. För att det ska vara lätt att ta sig mellan de olika kärnorna, kommer tillskapandet av starka stråk prioriteras i kommande planläggning. Målsättningen är att det mesta i vardagen ska vara nära och nås till fots, med cykel eller kollektivtrafik inom tätorten och i landsbygds-kärnorna. Ökad kollektivtrafik kommer även att stärka skärgårdens förutsättningar. Med en ökad tillgänglighet minskas barriärer mellan stadens olika delar, vilket bidrar till att kommunen som helhet utvecklas.

Natur och friluftsliv; utvecklingsinriktningen för natur och friluftsliv beskriver övergripande samband för grön- och blåstruktur som ska värnas, stärkas och vidareutvecklas. Det handlar om viktiga funktioner och områden som är av värde för såväl rekreation och folkhälsa som för natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och flera andra ekosystemtjänster, ex. livsmedelsförsörjning och klimatanpassning.

Mark- och vattenanvändningen i planförslaget utgår från samhällsbyggnadsmålen, de fem strategierna samt utvecklingsinriktningen.

2.2 Nollalternativ

Enligt miljöbalkens bestämmelser ska planförslaget i MKB:n jämföras med ett nollalternativ. Nollalternativet i denna MKB beskriver planområdets sannolika utveckling ifall planförslaget, den nya översiktsplanen, inte genomförs och den gällande översiktsplanen istället fortsätter gälla. Med tiden innebär det att översiktsplanen blir alltmer inaktuell. Nollalternativet används i MKB:n som ett referensalternativ för att bedöma planförslagets miljöeffekter och konsekvenser.

Nollalternativet utgår i detta fall från Västerås kommuns gällande översiktsplan, *Västerås översiktsplan 2026 - med utblick mot 2050*, antagen 2017-12-07.

Planförslaget jämfört med nollalternativet

Konsekvensbedömningen utgår från följande huvudsakliga skillnaden mellan nollalternativ och planförslag:

- Den största skillnaden mellan planförslag och nollalternativ handlar om översiktsplanens styrförmåga där planförslaget innebär en tydligare mark- och vattenanvändningskarta och tydligare stöd till strategiska markförvärv än nollalternativet.
- Det långsiktiga markbehovet för utvecklingen av näringslivet i Västerås säkerställs i planförslaget.
- Det är liknande planeringsmässig höjd på befolkningstillväxt till år 2050 i planförslag och i nollalternativ, dvs en befolkning på ca 230 000 invånare. Planeringsförutsättning till 2070 i nya ÖP är 260 000 invånare (dvs ca 100 000 fler invånare än idag).
- 50 000 nya bostäder i planförslaget jämfört med 40 000 i nollalternativet.
- Planförslaget möjliggör minst 50 000 nya arbetsplatser och att nya verksamhetsområden utvecklas.
- Verksamhetsområden som i nollalternativet skulle omvandlas till blandade stadsdelar med verksamheter och bostäder ska enligt planförslaget i stället fortsätta utvecklas som verksamhetsområden med en effektiviserad markanvändning.
- Planförslaget möjliggör och koncentrerar utvecklingen till fyra landsbygdskärnor (Dingtuna, Skultuna, Tillberga och Gäddeholm) jämfört med en mer spridd bebyggelse i nio serviceorter i nollalternativet. I landsbygdskärnorna stärks service och tillgång till näringslivsmark och de föreslås växa med större antal bostäder än de mindre landsbygdskärnorna. Detta sammantaget stärker kärnornas roll för omgivande landsbygd och förbättrar tillgången till service även för boende på landsbygden.
- Planförslaget möjliggör och koncentrerar byggnation längs med särskilt utpekade stråk för att dra nytta av kollektivtrafik och teknisk infrastruktur.
- Planförslaget föreskriver att lämpliga lokaliseringar för överdäckning alternativt fler gång- och cykelkopplingar över E18 ska utredas vidare och även framtidens mobilitet ska säkras på E18.
- Planförslaget ger större tydlighet kopplat till byggande på landet genom zonindelning utifrån hänsyn till andra värden och ger även stöd i lokaliseringsprövningen.
- Områden som idag nyttjas för nära vardagsrekreation värnas och stärks i rollen som rekreationsområden. Det kan innebära att nybyggnation i stället föreslås på jordbruksmark i direkt anslutning till de föreslagna landsbygdskärnorna.
- Planförslaget föreslår satsningar på kollektivtrafik och cykelstråk och genom medveten bebyggelseutveckling utvecklas Västerås tätort till en stad där det mesta är nära och nås till fots, med cykel eller kollektivt.
- I planförslaget utvecklas nya parker i områden där det idag finns brist på gröna ytor.
- Fem natur- och friluftsområden säkras enligt planförslaget för invånarnas behov av rekreation och biologisk mångfald (Önstensborg, Vedboskogen, Uppåkerskogen – Alphyddan, Björnön och den södra delen av Badelundaåsen).
- Skyddet för dricksvattenförsörjningen prioriteras i planförslaget.
- Mark för jordbruksverksamhet prioriteras och pekas ut i markanvändningskartan i planförslaget.
- Kommunens förhållningssätt och inriktningar vid byggande och planering gällande riksintresse för kulturmiljövården inom tätorten tydliggörs i planförslaget.
- Planförslaget tar ytterligare steg till att ta vara på Mälaren och dess naturmiljö genom att utveckla friluftslivet på vattnet och öarna, stärka skyddet för natur samtidigt som kollektivtrafik på vattnet uppmuntras.
- Planförslaget stärker och utvecklar Västerås roll som regionhuvudstad såväl funktionellt som strategiskt.

3 Riksintressen och skyddade områden

Områden av klassas som riksintresse i 3 och 4 kap miljöbalken. I kommunen finns ett flertal riksintressen samt skyddade natur- och kulturområden såsom Natura 2000, naturreservat (både kommunala och statliga), kulturresevat och biotopskyddsområden. För en beskrivning av Västerås alla riksintressen och skyddade områden hänvisas till planförslaget kap 3. Att ett område har klassats som riksintresse betyder att det så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden.

Inom kommunen berörs följande riksintressen av planförslaget; totalförsvarets anläggningar, kommunikationer (trafikslagen), rörligt friluftsliv, naturvård, kulturmiljövård, vattenförsörjning och yrkesfiske.

Riksintressen och skyddade områden som bedöms som särskilt berörda av planförslaget är:

Riksintresse för kulturmiljövården: U 19 Svartåns dalgång med Skultuna bruk, U 23, Fullerö, U 24 Västerås, Ridö-Sundbyholmsarkipelagen

Riksintresse för naturmiljövården, Badelundaåsen vid Badelunda

Riksintresse för friluftslivet: Tidö-Sundbyholmsarkipelagen och Ängsöarkipelagen

Riksintresse för det rörliga friluftslivet: Mälaren med öar och strandområden

Riksintresse för kommunikationer: (trafikslag luftfart) Västerås flygplats, (trafikslag sjöfart), Västerås hamn och farled och (väg), Europaväg 18 (E18)

Riksintresse för vattenförsörjningen: Västerås anläggningar och infiltrationsområden

Riksintresse för yrkesfiske: sjöar, Mälaren

Natura 2000-områden: Fågeldirektiv och Habitatdirektiv (Mälaren)

Kulturresevatet: Gäddeholm

Naturreservatet: Johannisberg-Önstensborg

Planförslaget beskriver hur de olika berörda riksintressena och skyddade områdena ska skyddas från påtaglig skada.

4 Miljökonsekvenser och planförslagets samlade bedömda påverkan på miljöaspekter, miljö- och hållbarhetsmål

Tabell med samlad konsekvensbedömning där planförslaget jämförs mot nollalternativet. Färgmarkeringen i vänsterkolumnen visualiserar om konsekvenserna huvudsakligen är positiva (grönt), negativa (orange) eller om det bedöms bli både positiva och negativa konsekvenser (gult) där det är särskilt viktigt att vidta åtgärder.

Ingen aspekt i miljöbedömningen har bedömts ge stora negativa konsekvenser (rött).

Miljöaspekt	Sammanfattande bedömning
Naturmiljö	Planförslaget medför en påverkan på naturmiljön genom att naturmark tas i anspråk för bebyggelse eller infrastruktur. Ett exempel är att Västerås tätort utvidgas söderut mot Johannisberg och Barkarö. Fler invånare och verksamheter ökar behovet av vatten, mark och energi, vilket kan påverka miljön. Den fastslagna utvecklingsinriktningen att närrekreation och närnatur i anslutning till landsbygds-kärnorna ska bevaras och utvecklas kommer dock ha en positiv påverkan på naturmiljöerna i anslutning till dem. I Västerås tätort planeras utveckling och ny bebyggelse ska komma till stånd på redan ianspråktagen mark (dvs. mark som inte längre är naturmiljö) och befintlig grönstruktur ska stärkas. Detta bedöms innebära små positiva konsekvenser på naturmiljön. Rödlistade arter bedöms få en liten negativ påverkan i det fall mer jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse. Utveckling av kärnor och vägar kan fragmentera livsmiljöer och påverka biologisk mångfald negativt, eftersom vägar kan fungera som barriärer för djur. Bostadsbyggande och turism på skärgårdsöarna kan påverka landskapet och ekosystemen negativt, särskilt i skyddade naturområden och under viktiga säsonger för fågellivet. Ökad fritidsbåtstrafik kan också påverka känsliga strandområden. Planförslaget bedöms ge positiva konsekvenser för naturmiljön jämfört med nollalternativet, i och med att flera naturområden säkras till förmån för naturvärden och rekreation. Sammantaget bedöms konsekvenserna för naturmiljö bli liten-måttligt negativ jämfört med nollalternativet, då effekterna av en utbredd stadsutveckling är svår att överblicka på lång sikt. För att minska miljöpåverkan bör byggande och infrastruktur planeras hållbart, skydda känsliga områden och bevara gröna samband. Särskilt viktigt är att säkra naturområden, skapa gröna korridorer, en hållbar dagvattenhantering och utveckla grön infrastruktur. Inventeringar och tydlig planering är avgörande för att skydda arter och habitat, samt att bevara viktiga naturvärden vid utveckling av nya områden och öar. Om ett systematiskt arbete kring naturmiljöer görs i planarbetena kan konsekvenserna minskas till att bli liten negativ.

Vattenmiljö	Planförslaget bedöms inte påverka ytvattenkvaliteten (miljökvalitetsnormen) i Mälaren och Hällsjön negativt. Planen innebär fler hårdgjorda ytor, vilket kan påverka vattenmiljön negativt genom mer föroreningar och ökad risk för översvämningar vid höga dagvattenflöden. En ny väg förbi Anundshög korsar Badelundaåsen, Västerås viktigaste grundvattentäkt. Vägen medför risker som tex. att vattnet kan förorenas vid olyckor. Syftet med vägen är bland annat att avlasta från tung trafik på den smala vägen förbi Badelunda kyrka. Vatten- och avloppsförsörjningen måste klara fler invånare och klimatförändringar. Naturen renar vatten via ekosystem som våtmarker och vegetationsområden, vilket är avgörande för att skydda vattenmiljöer. En väl fungerande VA-infrastruktur är viktig, men ökad befolkning kan orsaka kapacitetsproblem och påverka vattenmiljön negativt. Naturlig fördröjning, som svackdiken eller växtbäddar, minskar belastningen på dagvatten systemen nedströms i Västerås, vilket kan sänka kostnaderna för framtida ombyggnad. Planförslaget innehåller nya våtmarker som kan hjälpa klimatet, öka biologisk mångfald, rena vattnet och skydda mot översvämningar och torka. Planförslaget bedöms medföra liten negativ konsekvens på vattenmiljön jämfört med nollalternativet. Detta till följd av att den kommande bebyggelsen kommer bidra till ökad andel hårdgjorda ytor, och en ökad bebyggelse i mäljarstrandzonen medför risk för ökad avrinning av orenat dagvatten till dricksvattentäkten Mälaren. Vid vägbyggen i Badelundaåsen krävs försiktighet för att skydda grundvattnet och dricksvattenområden. I planering bör dagvattenflöden regleras med fördröjning och reduktion enligt Västerås policy. Bevarande av natur- och grönområden är viktigt för att minska flödes hastigheter, belastning och stärka klimatanpassningen. Dagvattenutredningar ska även säkerställa reningsåtgärder för att skydda ytvattenkvaliteten.
Hushållning med naturresurser	Planförslaget medför en måttligt negativ påverkan på jordbruksmark genom att den tas i anspråk för andra ändamål, framför allt transportinfrastruktur, bostäder och verksamheter jämfört med nuläget. En tät bebyggelse tar dock upp mindre markyta och ger förutsättningar för effektivt nyttjande av infrastruktur av olika slag. Planförslagens planeringsprinciper bedöms i huvudsak stärka hushållning med naturresurser. Den planerade utbyggnaden i Skultuna, Tillberga, Dingtuna och Gäddeholm medför att hushållning av jordbruksmark riskerar påverkas negativt men förmodligen i mindre utsträckning än för nollalternativet. Att bygga ut med befintliga kommunikationsstråk samt satsa på utbyggd kollektivtrafik är bra bidrag till att få ett mer hållbart transport- och energisystem. Planeringsprincipen, där det mesta i vardagen är nära och kan nås till fots, med cykel eller kollektivtrafik visar på en intention att hushålla med energiresurserna och att möjliggöra en vardag som går att klara med hållbara transporter. Sammanfattningsvis bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser för aspekten hushållning av naturresurser jämfört med nollalternativet.
Klimat	Planförslaget medför en påverkan på klimat genom etablering av nya byggnader och anläggningar samt exploatering av tidigare obyggd mark. Andelen hårdgjorda ytor kommer öka och med ett förändrat klimat och ökad risk för översvämningar, medför det ökad belastning på dagvattenhanteringen. Planförslaget medför positiva konsekvenser att strategier för ökad hållbar mobilitet, ökad cirkulär ekonomi och fokus på grönblå strukturer lyfts. Jämfört med nollalternativet bedöms den kortsiktiga påverkan på klimatet bli ungefär likvärdig eftersom utbyggnad genomförs även i nollalternativet. Inriktningen i planförslaget ger positiva konsekvenser för klimatpåverkan på lång sikt jämfört med nollalternativet. Sammanfattningsvis bedöms planförslaget ge små negativa konsekvenser avseende klimatpåverkan jämfört med nollalternativet. I kommande planering är det viktigt att säkerställa att de hållbarhetsaspekter som identifierades i planförslaget för vidare och fortlöpande beaktas. Att satsning på hållbara mobilitetslösningar genomförs och möjliggöra omställningen till en förnybar fordonsflotta och främja nyttjandet av hållbara transporter. Samt undersöka möjligheter att främja lokal produktion av förnybar el och minska konsekvenser av värmeböljor genom trädplanteringar som ger skugga samt minska andelen hårdgjord yta. Samt se över möjligheterna att ställa krav på minskad klimatpåverkan under byggskedet.
Risker	Planförslaget innebär ytterligare förstärkt trafik av godstrafik till hamnen. Kollektivtrafiken med skärgårdsbåtar utökas och förstärks. Dessa stråk och zoner kommer delvis att korsa varandra och en högre frekvens/turtäthet kan därav föranleda viss riskökning i framtiden. I vidare planering av ny bebyggelse behöver hänsyn tas till klimatförändringar och extrema väderförhållanden. Om åtgärder vidtas och ny bebyggelse kan anpassas till klimatförändringar, bedöms planförslaget medföra enbart små negativa konsekvenser. Påverkan med ökade laster i skredriskområden kan få stora effekter vid eventuella skred. Detta omhändertas i genomförandet och bedöms då medföra små negativa konsekvenser ur skredrisksynpunkt. Planförslaget bedöms inte medföra någon förändring avseende konsekvenser för risker relaterade till beredskap och försvar jämfört med nollalternativet. En ökad tillgänglighet till trygghetspunkter och skyddsrum medför en effekt av ökad fysisk säkerhet för fler invånare över en större geografisk yta, vilket medför positiva konsekvenser jämfört med nollalternativet.

	Sammanfattningsvis bedöms planförslaget ge både små positiva och negativa konsekvenser avseende risker jämfört med nollalternativet. Rekommendationer till kommande planering: Skärgårdstrafik: Utforma för att minska risker vid mer frekventa transporter. Farligt gods: Uppdatera säkerhetsavståndsriktlinjer för hela kommunen. Vatten: Säkerställ långsiktig reservvattenförsörjning. Översvämningar: Planera ny bebyggelse med buffertzoner och gör stabilitetsutredningar. Värme: Placera samhällsfastigheter och bostäder nära gröna områden; utreda skyddade utrymmen och fler trygghetspunkter.
Kulturmiljö	Planförslaget medför att kulturmiljön lyfts fram och värderas vid handläggning av nybyggnation på landsbygden. Det finns ett ökat intresse hos invånare att bo på landsbygden och i nollalternativet finns således en risk för att den historiska förståelsen för hur landskapet utvecklats byggs bort. Stora delar av det sammanhängande stadsområdet i Västerås omfattas av riksintresse för kulturmiljövården, framför allt de centrala delarna av staden. Samtidigt pågår omvandling och förändring inom innerstaden, där kommunen vill kunna växa och lägga på ytterligare en årsring kring befintlig bebyggelse. Den snabba utveckling som i nuläget sker utifrån gällande ÖP (nollalternativet) med bland annat utveckling av befintliga bebyggelsemiljöer, kan påverka kulturmiljön på ett negativt sätt. Förutsättningarna för bevarandet av värden behöver dock nödvändigtvis inte försämrats, eftersom planförslaget beskriver riktlinjer för att säkerställa hänsyn och minimera risken för negativ påverkan. I första hand avses kulturmiljövården skyddas genom underhandsamråd med markägare och länsstyrelsen. Vid behov kan formella skydd i detaljplan eller områdesbestämmelser krävas. Planförslaget innebär möjligheter till både småskalig och storskalig produktion av förnyelsebar energi. Eventuell påverkan på exempelvis kulturmiljö regleras i lagstiftningen vid tillståndsprövningen. Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser för kulturmiljön jämfört med nollalternativet.
Luftmiljö	Västerås stad planerar för fortsatt tillväxt, vilket innebär att fler människor kommer vara i rörelse och att transporter och samhällsservice. Västerås flygplats kommer att hantera ökade trafikvolymer. Detta kan resultera i ökade utsläpp av växthusgaser, partiklar och andra föroreningar från fordon, vilket negativt påverkar luftkvaliteten. Planförslaget möjliggöra fler resor med hållbara mobilitetslösningar jämfört mot nollalternativet och kan bidra till att luftmiljön förbättras. Att centrera utvecklingen till ett begränsat antal landsbygds kärnor i enlighet med planförslaget bedöms medföra positiva konsekvenser för luftmiljön jämfört med nollalternativet. Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser för god luftkvalitet och minska luftföroreningar jämfört med nollalternativet. Trots att planförslaget innebär ökade rörelseflöden med risk för ökat resande med bil jämfört med nollalternativet, kan de sammantagna insatserna och strategierna i planförslaget bedömas ha större positiv inverkan än de som ingår i nollalternativet. För att planförslaget ska ha den positiva inverkan som beskrivs ovan är det centralt att säkerställa skiftet till mer hållbara transporter. Även mer förebyggande insatser med avseende luftmiljö behöver genomföras i kommande detaljplaner inom tätorten. Samt att ta fram strategier för hur barns skolvägar, lek- och lärmiljöer kan säkerställas ha god luftkvalitet.
Buller	Planförslaget innebär fler invånare, bostäder och ett ökat användande av väg- och spårnätet. Ett ökat flöde av människor kommer innebära att bullernivåerna från transporter kan öka. Ökad kollektivtrafik och aktivitet i skärgården kan leda till mer buller från transporter och byggnation, vilket kan påverka rekreationen och djurlivet negativt. Då många landsbygds kärnor och delar av tätorten ligger nära stora trafikflöden riskerar bullerproblem om planering inte lyckas. En minskad flyghinder- och flygbullerzon kan leda till att byggnader placeras närmare flygvägar, vilket ökar buller från flygplan och vägtrafik. Både nollalternativet och planförslaget behåller hamnverksamheten nära Västerås. Vid planering nära hamnen måste riksintresset och buller beaktas, eftersom störningar kan påverka bostadsområden nära hamnen. Trots den generella risken för ökade bullernivåer, bedöms planförslagets ställningstaganden om hållbar mobilitet ge positiva effekter jämfört med nollalternativet. Planförslaget bedöms även hantera frågor om ökade bullernivåer på ett mer djupgående och långsiktigt sätt än i nollalternativet. Sammantaget bedöms planförslaget medföra små negativa konsekvenser för buller jämfört med nollalternativet. Rekommendationer: Många av landsbygds kärnorna ligger nära trafikerade vägar, vilket kräver insatser för att minska bullret. Utforma riktlinjer för de mest prioriterade områdena; ex. förskola, skola, äldreboende. Planförslaget identifierar möjliga strategier och insatser, storskaliga bulleråtgärder och samordning för en bättre boendemiljö.
Folkhälsa och välbefinnande	Sammantaget bedöms planförslaget innebära positiva konsekvenser för invånarnas möjligheter till rekreation, friluftsliv och motion. Planförslaget innebär att tillgängligheter genom ökat utbud, variation och närhet till rekreations- och grönytor stärks. Vidare fokuserar planförslaget även på att det ska bli lättare att gå, cykla och åka kollektivt, vilket främjar vardagsmotion och bidrar positivt till folkhälsan. Planförslaget har tagit hänsyn till barns egna perspektiv och främjar barns möjligheter till rörelsefrihet, motion, lek och vila. Däremot saknas strategier för hur tillgänglighet säkerställs för andra samhällsgrupper.

	Sammantaget bedöms planförslaget ge positiva konsekvenser för folkhälsa och välbefinnande jämfört med nollalternativet, men kommande planarbete och åtgärder är viktigt för att inte riskera negativa konsekvenser. Tex. säkerställa tillräcklig grönska för barn och ungas lek och vila. Stärka en jämlik tillgång till rekreativsmöjligheter på Västerås landsbygd och på öarna och tillgängliga och användbara för samtliga samhällsgrupper
Landskapsbild	Planförslaget innebär en relativt stor utbyggnad och utveckling av bebyggelse inom kommunen. Landskapsbilden av det öppna jordbrukslandskapet påverkas när bostadsbebyggelse och infrastruktur tillkommer vilket ger konsekvenser för landskapsbilden. Ny bebyggelse skapar nya årsringar inom tätorten. Konsekvenserna är osäkra eftersom översiktsplanen är generell. Bebyggelse koncentreras till landsbygdskärnor, vilket kan påverka lokala landskap, medan ny bebyggelse i tätorten kan skapa intressanta stadsbilder men också skymma sikten och fragmentera landskapet. Urbanisering kan minska det öppna jordbrukslandskapet och fragmentera rekreativsområden. Planen nämner behovet av förnybar energi, men specificerar inte var, vilket kan påverka landskapsbilden i jordbruks- och skogsområden. I nollalternativet ingår en mer flerkärnig struktur på landsbygden, vilken ger en mer oförutsägbart utveckling när det handlar om ny bebyggelse och i vilken omfattning utbyggnaden skulle ske. Sammantaget bedöms planförslaget medföra en liten negativ konsekvens för landskapsbilden jämfört med nollalternativet. För att undvika risk för mer negativa konsekvenser är det av stor vikt i kommande planeringskedan att gestaltningen av nybyggnation görs med särskild hänsyn i områden med extra känsliga landskapskaraktärer.
Kumulativa effekter	Kumulativa effekter är samverkande påverkan från en eller flera verksamheter, som kan förstärka, motverka eller skapa synergier, där effekterna blir större än summan av de enskilda. Utifrån målområdena har vi bedömt att följande kan vara aktuellt: Ett sammanhållet och nära Västerås: Nya vägar och områden kan skapa barriärer, naturmark som tas i anspråk och utredning av tätorten, kan gör hållbara resesätt svårare att införa. Ett robust och grönt Västerås: Mark för byggnation kan påverka jordbruk, skog, natur och dricksvatten negativt. Klimatförändringar ökar risken för skred, översvämningar och torka, som kan hota infrastruktur. Ett levande Västerås med stark identitet: Kumulativa effekter kan uppstå från nya utvecklingsområden, klimatförändringar och flera små detaljplaner, vilket gör det svårt att förutse byggnaders anpassning och påverkan på kulturmiljöer. Uppdaterad riksintressebeskrivning kan hjälpa till att minska dessa risker. Planförslaget bedöms översiktligt ge risk för både negativa och positiva kumulativa effekter jämfört med nollalternativet inom målområdena ovan. För att minska de negativa effekterna är det viktigt att Västerås fortsätter att samarbeta med regionen inom områden som transport, grönområden, arbetsmarknad, bostäder, riskhantering och utbildning. Planförslaget kommer också att påverka barn och ungas livsmiljöer, därför har vi tagit hänsyn till deras perspektiv. Ur ett barn- och ungdomsperspektiv påverkar ÖP aspekter som främjar barns säkerhet, lärande och hälsa, t.ex. placering av skolor, fritidsaktiviteter och parker. Bostäder och skolor bör byggas där luftkvalitet och bullerkrav uppfylls. Att kunna gå, cykla eller åka kollektivt till vänner och aktiviteter är viktigt. Klimatförändringar med värmeböljor kräver anpassningar av förskolegårdar och skolor nära gröna, svalkande områden för att skydda små barn. Om vi inte tar hänsyn till dessa aspekter i framtida detaljplaner, finns det risk för negativa effekter på barns hälsa.

4.1 Agenda 2030

Den 25 september 2015 antog världens ledare 17 globala hållbarhetsmål, med 169 delmål, som ska uppnås till år 2030. Genom att integrera mål för hållbarhet i den översiktliga fysiska planeringen ökar förutsättningarna för ett framgångsrikt arbete med hållbar utveckling. Arbetet med den strategiska miljöbedömningen har därför gjorts med de globala hållbarhetsmålen som grund och inleddes tidigt med genomförande av en hållbarhetsskanning. Syftet var att sätta avgränsningen på bedömningen så att den omfattar de relevanta hållbarhetsaspekterna av planförslaget, med hänsyn till både positiva och negativa konsekvenser.

I Tabell 6–1 redogörs för vilka mål som är relevanta för planförslaget och om planförslaget bedöms medverka eller motverka målen. Bedömningen har enbart gjorts för de mål som i hållbarhetsskanningen bedömdes ha stor påverkan (vara relevant i stor utsträckning). För många av målen kan planförslaget bidra till vissa av delmålen och samtidigt motverka andra.

Planförslaget bedöms främst bidra till att uppfylla följande globala mål:

Planförslaget riskerar att motverka uppfyllandet av följande globala mål:

Tabell 6-1 De globala hållbarhetsmålen. Bedömning av planförslaget i relation till målen inklusive delmålen.

Hållbarhetsmål	Relevans för ÖP samt bedömning
1 Ingen fattigdom	Målet bedöms vara relevant för ÖP i liten utsträckning.
2 Ingen hunger	Målet bedöms vara relevant för ÖP i liten utsträckning, i och med att det har en relativ indirekt påverkan på livsmedelsförsörjningen i regionen.
3 God hälsa och välbefinnande	Målet bedöms vara relevant för ÖP i stor utsträckning genom: Förutsättningar att påverka framtida exploatering i relation till områden med utmaningar av. miljö kvalitetsnormer, som kan ge konsekvenser för hälsa och välbefinnande. Ökad hållbar mobilitet kan minska bullerproblematik och luftföroreningar i tätorter. Trafiksäkerheten är också viktig att beakta, särskilt för barn och unga. Tillgång till närrecreation kan förändras vid utveckling och utbyggnad av både centrum och serviceorterna. Det finns behov att stärka social hållbarhet i alla stadsdelar och serviceorter, vilket ökat antal mötesplatser för unga, vuxna och äldre kan bidra till. Det finns en negativ tendens i samhället att psykisk ohälsa hos unga ökar, satsning på samhällsservice, mötesplatser och idrottsytor inom alla stadsdelar och serviceorter, kan motverka utvecklingen. Planförslaget medverkar till att uppnå målet genom att möjliggöra fler resor med hållbara mobilitetslösningar vilket kan bidra till att luftmiljön förbättras, samt hälsoeffekter med mer motion i resandet. Planförslaget medverkar till att uppnå målet även genom centrering av utvecklingen till färre landsbygdskärnor (än i nollalternativet), trots att detta även innebär ökade rörelseflöden med risk för ökat resande med bil, vilket även kan ha negativa konsekvenser för trafiksäkerheten. Det är viktigt att aktivt arbeta med planering och dialog för att främja mer hållbara transporter. Planförslaget medverkar till att uppnå målet genom prioriterad utvecklingsinriktning tillsammans med nya riktlinjer för att skapa trygga och integrationsskapande mötesplatser samt övergripande trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete, vilket ger bättre förutsättningar för att skapa trygga miljöer. Både planförslag och nollalternativ lyfter barns välmående och hälsa. För att stärka barnperspektivet föreslås strategier för att säkerställa tillräckliga friytor för exempelvis lek och vila i bostadens närmiljö eller på skol- och förskolegårdar. Planförslaget ger möjlighet att utveckla den biologiska mångfalden, vilket inte bara gynnar miljön utan också människor. Ekosystemtjänster, som rent vatten och friska livsmiljöer, är grundläggande för människors hälsa och välmående. Planförslaget motverkar till att uppnå målet avseende buller och risker för människors hälsa.
4 God utbildning	Målet bedöms vara relevant för ÖP i liten utsträckning, då många andra faktorer avgör utöver lokaler, utvistelser och kommunikationer.
5 Jämställdhet	Målet bedöms vara relevant för ÖP i liten utsträckning, i och med det har många synergier med Mål 10 Minskad ojämlikhet, som ansågs mer relevant avseende förutsättningar för sårbara grupper.
6 Rent vatten och sanitet	Målet bedöms vara relevant för ÖP i stor utsträckning genom: Badelundaåsen är betydande för stadens vattenrening och framtida skydd. Viktigt att beakta behov av utbyggnad av VA-system i relation till exploatering. Mälaren osäker som vattentäkt redan om 50 år, vilket bör beaktas i ÖP. I ÖP behöver det reserveras mark inom staden för nytt avloppsreningsverk. Undersökning om cirkulär användning av vatten i nya byggnader är realistiskt kan hanteras/beskrivas i ÖP. Planförslaget medverkar i viss utsträckning till målet genom att i nya vattenförsörjningsplanen innefatta en målsättning om att fortsätta bygga ut hållbara och cirkulära system för dricksvattenförsörjning och avloppshantering. Planförslaget motverkar i viss utsträckning målet genom att andelen hårdgjorda ytor kommer att öka. Detta medför en risk i form att vattenmiljön i recipienterna kan påverkas negativt vid höga dagvattenflöden. För att medverka till målet, beakta att en ökad befolkning driver behovet av utökad VA-kapacitet och kan generera negativa konsekvenser på vattenmiljön om VA-systemet inte byggs ut i tillräcklig omfattning eller om reningen blir bristfällig. Beakta även att naturlig fördröjning sänker belastningen på de dagvattensystem som finns nedströms inom Västerås.

7 Hållbar energi för alla	Målet bedöms vara relevant för ÖP i stor utsträckning genom: • Tillräckliga ytor för både produktion och överföringskapacitet behöver avsättas för att möta framtidens behov. • Effektbehovet avvägning mellan näringsliv och invånarna. • Beakta konsekvenser av nytillskott av energiintensivt näringsliv relaterat till profil på nya verksamhetsområden. • Energiintensivt näringsliv bör ställas i relation till hur det skapar nya arbetstillfällen för att kunna väga samhällsnyttan mot samhällskostnader. Planförslaget medverkar till att uppnå målet genom att bygga ut med befintliga kommunikationsstråk samt satsa på utbyggd kollektivtrafik. Planeringsprincipen om ett nära Västerås där det mesta i vardagen ska kunna nås till fots, med cykel och kollektivt visar på en intention att hushålla med energiresurserna och att möjliggöra en vardag med hållbar mobilitet som grund. Planförslaget medverkar till att uppnå målet genom att lyfta fram renovering av befintliga byggnader som ett sätt att energieffektivisera. Planförslaget medverkar till att uppnå målet genom att den bedöms medföra bättre möjligheter till grön klimatomställning med ökad elektrifiering, vilket innebär måttliga positiva effekter avseende aspekten hållbar energiförsörjning jämfört med nollalternativet. Det är inga specifika områden utpekade i planförslaget för solcellsparkar eller vindkraft, inte heller nya kraftledningsstråk, så bedömningen om förnybar energiproduktion och tillgången därtill blir dock osäker. Huruvida planförslaget medverkar eller motverkar målet genom planer för verksamheter och handelsområden är oklart. För att medverka till målet, beakta att bygga med goda storregionala pendlingsmöjligheter, samt järnvägens möjlighet till regionala och interregionala resor och arbetspendling. Beakta även varsamhet vid lokaliseringar med särskilda egenskaper såsom intill hamnen och kombiterminalen i Hacksta, men även i närheten av kombiterminalen i Tillberga.
8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	Målet bedöms vara relevant för ÖP i stor utsträckning genom: • Förutsättningar för att nya verksamhetsområden inte blir för homogena, samt att det finns områden med olika profil i strategiska lägen. (Jmf TÖP 73) • Möjlighet till klusterbildning för näringslivet i nytillkomna verksamhetsområden. • Förutsättningar för flexibilitet och för näringslivet att omgruppera, planerna för alternativ, vissa industriområden kan ändra karaktär över tiden. • Tillgänglighet (transporter) till utvecklingsområden för industrin. Planförslaget medverkar till att uppnå målet genom att tillhandahålla ytor som är tillräckliga för att klara tillväxt i linje med de behov som kan förväntas, sett till befolkningstillväxten. Planförslaget bedöms ge goda möjligheter till stärkt näringsliv och bidra till arbetstillfällen och lokal och regional ekonomi. Planförslaget medverkar till att uppnå målet genom att lyfta fram integrerade näringslivs- och handelsområden inom blandade stadsmiljöer. I samband med planerad komplettering av bebyggelse förväntas även behovet av service öka, vilket kan stärka områdenas stadsliv och attraktivitet. Planförslaget medverkar även till målet genom att serviceutveckling planeras inom stadsdelar med låg socioekonomi. Planförslaget varken medverkar eller motverkar målet, jämfört med nollalternativet, genom insatser i planförslaget för att stärka utsatta områden. Det framgår att olika bostadsformer ska blandas med intentionen att skapa en god blandning från olika socioekonomiska nivåer. Detta kan bidra till minskad social splittring, bättre skolmiljöer och fler möjligheter för alla att delta på arbetsmarknaden. Att aktivt arbeta med dessa frågor i dialog med invånarna och genom medveten stadsutveckling är avgörande för att skapa ett mer jämlikt och hållbart samhälle.
9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	Målet bedöms vara relevant för ÖP i stor utsträckning genom: • Förutsättningar för eltillgång och effektkapacitet (se mål 7). ÖP kan ta ställning till rimlig kapacitet avseende utbyggnad av väginfrastrukturen. (Jmf TÖP) • Olika profil på verksamhetsområden för att möjliggöra att en etablering inte blockerar upp, ex. en verksamhet som inte behöver hamnen ska ligga någon annanstans så att de som beror av hamnen får plats där och låser upp strategiskt viktiga lägen. • Verksamhetsområden kan genom lokalisering och storlek främja klusterbildning inom olika sektorer, vilket gynnar hållbart näringsliv. • Potential i samarbete med utbildningssektorn/ akademien. • Befintlig potential för kluster kring livsmedel. • Förutsättningar att påverka tillgänglighet till utvecklingsområden för industrin, arbetspendling, och godstransporter (järnväg, hamn eller farligt gods-vägar, eller höga flöden). Planförslaget medverkar till målet genom att underlätta för diversifiering, och kluster genom expansion och att möjliggöra rockader. Planförslaget bedöms innehålla tillräckliga ytor för att möjliggöra etableringar från små till mycket stora i olika branscher, samt tillhandahålla flexibilitet och möjlighet för verksamheter att anpassa sina lokaler och sitt läge efter dagens

	och kommande förutsättningar. Planförslaget bedöms även skapa möjligheter för att det ska kunna etableras nya starka nischer inom industri. Planförslaget medverkar till målet genom att främja möjligheter för klusterbildning med akademien, genom " Kunskaap/Hälsotråket". Stråket förbättrar förutsättningarna för mobilitet med koppling till Universitetet, men även inom staden generellt, vilket även bland annat gymnasieskolor kan dra nytta av. Planförslaget medverkar till målet genom förbättrade kommunikationsmöjligheter, vilket underlättar rekrytering av rätt kompetenser och främjar företagsutveckling. Det uppmuntrar också deltagande i forsknings- och innovationsprojekt för att skapa framtidens lösningar. Dessutom bör utbyggnad av infrastruktur prioriteras i områden med brister, som Gäddeholm och Barkarö som idag inte ligger nära järnväg eller större vägar, för att stödja den planerade utvecklingen.
10 Minskad ojämlikhet	Målet bedöms vara relevant för ÖP i stor utsträckning genom: • Potential att underlätta integration när offentliga ytor ges förutsättningar att bli tillgängliga för alla, där alla känner att de får ta plats, och alla möts. • Gestaltning av offentliga ytor påverkar trygghetsfrågor, som är viktig ur både jämställdhet och jämlikhetsperspektiv. • Utrymme för människan vs. transport. • Tillgänglighet och service, mobilitet ur ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. • Beakta transportfattigdom avseende mobilitetsfrågor, dvs. har alla oavsett ekonomisk status och biltillgång möjlighet att transportera sig till viktiga målpunkter avseende t.ex. samhällsservice, rekreation och arbetstillfällen. • Förutsättningar att skapa samnyttjande av lokaler för sociala mervärden mellan åldrarna. • Förutsättningar för att skapa arbetstillfällen även för de som ännu inte är på arbetsmarknaden, och uppmuntra till lokalt näringsliv. • Idrottssatsningar bör ske både ur ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Planförslaget främjar jämlik tillgång till service och grönytor, vilket förbättrar vardagsliv, rekreation och trygghet. Strategier för att säkerställa tillgänglighet för alla samhällsgrupper och hantera risken för ojämlikhet i utbudet mellan orterna är viktigt att ha med sig i kommande planering. Planförslaget medverkar till målet genom utbyggd kollektivtrafik, samt utveckling av lokal service, handel och arbetstillfällen, med ambition om att vardagslivsfunktioner kan nås till fots, cykel eller kollektivt. Detta möjliggöra en vardag som går att klara av utan bil, och ökar möjligheter för ett jämlikt transportsystem inom kommunen. Planförslaget medverkar till målet genom möjligheten till möten, och utbyten mellan olika grupper, stärkt integration och stärkt identitet. Även det sociala samspelet bedöms påverkas positivt av planförslaget. Planförslaget skulle stärkas med tydligare riktlinjer för att säkerställa att äldre och personer med funktionsvariationer kan ta del av och använda rekreatiomsområden och målpunkter. Utan dessa kan förslaget vara sig främja eller motverka målet jämfört med nuläget. Samtidigt är det viktigt att vara medveten om att utvecklingen kan ha måttliga negativa effekter på landsbygdens sammanhållning, och dessa aspekter bör tas i beaktande för att stärka helheten.
11 Hållbara städer och samhällen	Målet bedöms vara relevant för ÖP i stor utsträckning genom: • Ny exploatering i sig riskerar att öka socioekonomiska skillnader om det inte motverkas genom till exempel bostäder i flera prisklasser och för olika målgrupper, dialog och medskapande. • ÖP kan peka ut fokusområden för markanvisningsprocessen, som är viktiga för demokratiska processer eller övrigt i linje med strategiska mål. • Natur och kulturvärden påverkar identitet och attraktionskraft, dessa är förutsättningar för att Västerås kan vara unikt på lång sikt. • ÖP kan ge förutsättningar för sammanhållning mellan stad och land, med olika perspektiv, samt koppling till städer utanför kommunen. • Barnperspektiv på barriärer och strukturer (transportsystem, otrygga äldre gångbroar, tunnlar, mm), annorlunda förutsättningar för vuxna och barn. Hållbara städer och samhällen är ett viktigt mål där många olika aspekter inryms. Planförslagets medverkan/motverkan till att uppnå flertalet av dessa aspekter bedöms under Mål 3, 10, 13, 15 då många aspekter överlappar med dessa mål. En aspekt som inte inryms under något av de andra målen är dock kulturmiljö, vilket även kopplar till stadens identitet och attraktionskraft. Ur denna aspekt medverkar planförslaget till Mål 11 genom positiv konsekvens för kulturmiljön jämfört med nollalternativet. I kommande planeringsskeden kan ytterligare medverkan till målet ske genom att landskaps- och kulturmiljöanalyser kulturvärdesinventeringar tas fram, att kartläggning av forn- och kulturlämningar tas fram, samt att gestaltningen av nya byggnader görs med särskild hänsyn där det råder extra känsliga landskapskaraktärer. Planförslaget medverkar även i viss utsträckning till Mål 11 genom att stödja användning av återvunnet material genom att upprätta materialförsörjningsplaner samt sätta riktlinjer för

	upphandling av material i byggprojekt. Även genom att fortsättningsvis vilja utveckla sin styrning och lägga ett större fokus vid att nyttja befintliga resurser i stället för att enbart bygga nytt. Sammantaget bedöms Planförslaget medverka till Mål 11. Planförslaget kan medverka ytterligare till målet på lång sikt, om förutsättningarna för en hållbar och klimatanpassad livsstil och verksamhetsutövning tas till vara under exploateringen. Då finns förutsättning för att konsekvenserna av planförslaget avseende klimatpåverkan kan bli positiva jämfört med nollalternativet. Om konventionell utbyggnad sker, där hänsyn inte tas till cirkulära flöden och gemensamma lösningar och satsningar på hållbara transporter utblir, finns risk för negativa konsekvenser för klimatet.
12 Hållbar konsumtion och produktion	Målet bedöms vara relevant för ÖP i liten utsträckning, i och med att relevanta punkter starkare relaterar till andra Agenda 2030-mål
13 Bekämpa klimatförändringarna	Målet bedöms vara relevant för ÖP i stor utsträckning genom: • Klimatpåverkan och resursåtgång vid byggnation, i relation till olika lokalisering av markanvändning. • Förutsättningar för lågt klimatavtryck från förvaltning och livsstil. • Ger goda förutsättningar för hållbara transporter. • Förutsättningar för klimatanpassning, gröna och blå strukturer, dagvattenhantering, hantering av risker rörande översvämning, skyfall, värmeböljor. • God förutsättning för att bidra till kunskapsspridning och belysa och prioritera behov av insatser inom hållbar utveckling inom förvaltningarna och staden. Planförslaget medverkar till målet genom ökad tillgång och prioritet till hållbar mobilitet, samt strategi om att utveckla stadsdelscentra och landsbygds kärnor, utveckling av lokal service, handel och arbetstillfällen, med ambition om att vardagslivsfunktioner kan nås med promenad, cykeltur eller kollektivt. Planförslaget motverkar till målet genom att andelen hårdgjorda ytor kommer att öka. Det i sin tur medför en risk i form av ökad risk för översvämning till följd av höga dagvattenflöden. Planförslaget kan medverka ytterligare till att uppnå målet förutsatt att målet om reservvattenförsörjning uppnås. Samt om hänsyn till klimatförändringar och extrema väderförhållanden tas i vidare planering, dvs. om åtgärder vidtas och ny bebyggelse kan anpassas till klimatförändringar.
14 Hav och marina resurser	Målet bedöms vara relevant för ÖP i liten utsträckning
15 Ekosystem och biologisk mångfald	Målet bedöms vara relevant för ÖP i stor utsträckning genom: • Påverkan på Mälaren, främst genom dagvattenhantering. • Påverkan på skärgården genom ökad trafikering och exploatering av naturmiljöer. • Återställande av våtmarker och andra ekosystem. • Förutsättningar att bevara skog för närrekreation i många pågående stadsutvecklingsprojekt. • Höga ekologiska värden, artskydd, och biodiversitet viktiga frågor för ÖP. • Påverkan på ekosystemtjänster: försörjande, reglerande, stödjande och kulturella. Planförslaget medverkar till målet genom hushållning av naturresurser. Planförslaget medverkar till målet genom den generella riktlinjen att framgent i första hand bygga på redan ianspråktagen mark, och att om- och tillbyggnader alltid ska övervägas. Planförslaget motverkar till målet genom den negativa påverkan på naturmiljön som exploateringen kan ha, eftersom jordbruksmark och naturmark kommer tas i anspråk för bebyggelse och infrastruktur.
16 Fredliga och inkluderade samhällen	Målet bedöms vara relevant för ÖP i liten utsträckning
17 Genomförande och globalt partnerskap	Målet bedöms vara relevant för ÖP i liten utsträckning

4.2 Nationella mål

Tabell 6-2 nedan redovisar vilka miljö kvalitetsmål som Sverige har idag och som är satta till år 2020. Fetmarkerade mål är de som bedöms påverkas av planförslaget.

Tabell 6-2 Sveriges nationella miljö kvalitetsmål.

Nationella miljö kvalitetsmål	
Begränsad klimatpåverkan	Grundvatten av god kvalitet
Frisk luft	Hav i balans samt levande kust och skärgård
Bara naturlig försurning	Myllrande våtmarker
Gifrfri miljö	Levande skogar
Skyddande ozonskikt	Ett rikt odlingslandskap
Säker strålmiljö	Storslagen fjällmiljö
Ingen övergödning	God bebyggd miljö
Levande sjöar och vattendrag	Ett rikt växt- och djurliv

Tabell 6-3 redovisar vilka nationella miljö kvalitetsmål som är relevanta för planförslaget och om planförslaget medverkar eller motverkar till att uppnå målen. De nationella miljö kvalitetsmålen *Skyddande ozonskikt*, *Säker strålmiljö*, *Hav i balans*, *Levande kust och skärgård* samt *Storslagen fjällmiljö* bedöms inte eftersom de behandlar områden utanför kommunen och/eller inte är relevanta i detta ÖP sammanhang.

Tabell 6-3 Nationella miljö kvalitetsmål. Orange färg innebär motverkande av att uppnå målet, gul färg innebär att översiktsplanen både motverkar och medverkar till att uppnå målet, grön färg innebär att planförslaget medverkar till att uppnå målet.

Nationella mål	Bedömning
Begränsad klimatpåverkan	Planförslaget bedöms bidra både positivt och negativt till att uppnå målet om begränsad klimatpåverkan. Planförslaget innebär att mer bebyggelse och mer infrastruktur ska komma till stånd. Det finns en uttalad strategi om att planera för ett nära Västerås där invånare kan röra sig mellan arbete/bostad/fritidsintressen/handel med hållbara transporter. Detta kan leda till minskade koldioxidutsläpp från transportsektorn, om vardagsresorna minskar. Men det krävs också att varutransporterna blir färre. Planförslaget bidrar till att nå målet genom att föreslå en bebyggelsestruktur som möjliggör en mer hållbar mobilitet. Planförslaget motverkar målet genom att bidra med ökade koldioxidutsläpp från anläggandet av nya vägar och byggnader.
Frisk luft	Planförslaget bedöms bidra positivt till måluppfyllelsen genom satsningar på gång- och cykelvägnät så att personbilstransporterna kan minska. Planförslaget innebär inga nya stora utsläppskällor i jämförelse med nollalternativet, men det är dock oklart i dagsläget vilka nya verksamheter som kan komma att etableras inom de nya verksamhetsområdena och deras eventuella påverkan på luftmiljön.
Bara naturlig försurning	Planförslaget bedöms bidra positivt till måluppfyllelsen i jämförelse mot nollalternativet genom att främja hållbara mobilitetslösningar så att personbilstransporterna och utsläpp från bilavgaser kan minska. Men planförslaget bedöms bidra negativt med avseende på att andelen tunga transporter (som fortfarande i huvudsak drivs med fossila bränslen) kommer att öka jämfört med nollalternativet. Planförslaget bedöms bidra både positivt och negativt till måluppfyllelsen.
Gifrfri miljö	Planförslaget bedöms bidra positivt till måluppfyllelsen genom att områden inom tätorten med förorenad mark kommer att saneras innan nya byggnader eller infrastruktur anläggs.
Ingen övergödning	Planförslaget innebär att det finns en risk att mängden dagvatten ökar i samband med att hårdgjorda ytor ökar. Skyddsåtgärder som bidrar till fördröjning och rening kan reducera näringsinnehållet i dagvattnet. Gällande utsläpp av övergödande ämnen från jordbruket ses ingen skillnad mellan planförslag och nollalternativ. Det finns risk att utsläppen från tunga transporter ökar lokalt när befolkningen växer och ger ett bidrag till kväveutsläpp i atmosfären. Planförslaget jämfört med nollalternativet väntas bidra till ökad övergödning.
Levande sjöar och vattendrag	Planförslaget medför ny bebyggelse och fler hårdgjorda ytor, det finns en risk att belastningen på sjöar och vattendrag ökar. Men det är uttalat att uppnå eller bibehålla den ekologiska, kemiska och kvantitativa status som respektive miljö kvalitetsnorm anger. En annan riktlinje är att minska mängden näringsämnen och gifter till vattendragen och att arbeta med att utveckla ekosystemtjänster som handlar om vatten. Planförslaget bedöms bidra både positivt och negativt till måluppfyllelsen.
Grundvatten av god kvalitet	Planförslaget bedöms bidra positivt till måluppfyllelsen, då planförslaget innehåller skarpa riktlinjer om att skydda områden tillhörandes Badelundaåsen som är viktiga för dricksvattenförsörjningen.
Myllrande våtmarker	Planförslaget bedöms bidra positivt till målet, i och med ställningstagandet om att försöka identifiera fler platser som lämpar sig för återvätning.
Levande skogar	Planförslaget pekar ut flera grönområden och nya kommunala naturreservat vilket ger ett positivt bidrag till uppfyllande av målet liksom ställningstaganden om att rekreationsskogar intill landsbygds kärnorna och tätorten ska prioriteras och bevaras. Men det är oklart var ny energiproduktion hamnar och om det går att åstadkomma hyggesfritt skogsbruk inom all kommunal skogsmark. Planförslaget bedöms bidra både positivt och negativt till måluppfyllelsen.
Ett rikt odlingslandskap	Planförslaget slår fast fyra prioriterade landsbygds kärnor där det kommer vara tillåtet att i viss utsträckning ta i anspråk jordbruksmark för ny bebyggelse. Särskilt värdefulla områden för livsmedelsförsörjning ska skyddas från exploatering som ej är nödvändig för pågående markanvändning. Inom dessa områden ska livsmedelsförsörjning prioriteras. Planförslaget bedöms bidra både positivt och negativt till måluppfyllelsen.

God bebyggd miljö	Riktlinjerna kring att utveckla tätorter, bygga ut befintlig kollektivtrafik och att boende ska ha nära till natur och grönområden ger ett positivt bidrag till uppfyllandet av målet. Även ställningstagandet om att främja användandet av cykel främjar målfyllnad. Att låta ny bebyggelse tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse möjliggör också effektivt användande av infrastruktur för el, avfall och VA vilket ger ett positivt bidrag till uppfyllande av målet.
Ett rikt växt- och djurliv	Planförslaget bedöms bidra positivt till målfyllelse jämfört med nollalternativet genom att ta ställning för att bevara tätortsnära natur bidrar planförslaget till att öka den biologiska mångfalden. Det bedöms finnas en risk för fragmentering av arters livsmiljöer. På en kommunövergripande nivå saknas insatser som främjar ett mer ekosystemtjänstvänligt skogs- och jordbruk. Därutöver finns en risk att den planerade bebyggelsen sker mer utspritt och inte koncentrerat etappvis, det riskerar fragmentera livsmiljöer ytterligare. Inför att exploatering och infrastruktursatsningar i skärgårdens miljöer ökar rekommenderas att utredningar för naturmiljö såväl terrestra som limniska utförs.

Planförslaget medverkar till att uppfylla de nationella målen Frisk luft, Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, Myllrande våtmarker samt God bebyggd miljö. Planförslaget både medverkar och riskerar att motverka uppfyllandet av de nationella målen Begränsad klimatpåverkan, Bara naturlig försurning, Levande sjöar och vattendrag, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Ett rikt växt- och djurliv. Planförslaget riskerar att motverka uppfyllandet av mål kopplat till Ingen övergödning.

4.3 Kommunala mål

Västerås övergripande klimatmål

Att begränsa den globala temperaturökningen till 1,5 grad ställer krav på långsiktiga förändringar. Insatser på lokal nivå är avgörande för möjligheterna att uppfylla nationella och internationella målsättningar.

Västerås kommungeografiska område

Västerås klimatmål till 2030 är att de samlade utsläppen av växthusgaser ska ha minskat med 80 procent per invånare jämfört med 1990. Det innebär att de samlade utsläppen av växthusgaser från produktion av el och fjärrvärme ska vara noll.

Utsläppen av växthusgaser från vägtrafiken måste vara 80 procent lägre jämfört med 2010 års nivå. År 2040 ska de samlade utsläppen av växthusgaser per invånare i Västerås vara nära noll.

Västerås stad inklusive bolag

MÅL 2030: År 2030 ska utsläppen av växthusgaser från kommunkoncernen ha minskat med 80 procent jämfört med 2009.

MÅL 2040: År 2040 ska kommunkoncernens utsläpp av växthusgaser vara nära noll.

Program för ekologisk hållbarhet (2021)

Västerås är långsiktigt ekologiskt hållbart senast år 2045.

År 2045 har det lett fram till att:

- Västerås inverkan på miljö- och klimatförändringar kontinuerligt har minskat
- Västerås påverkan på miljön ligger inom de planetära gränserna
- Västeråsarnas ekologiska fotavtryck är på en hållbar nivå

Det övergripande målet är uppdelat i tre målområden: Samhällsplanering och infrastruktur. Värna och utveckla naturvärden. Konsumtion och engagerade invånare.

De övergripande kommunala målen avseende klimat och ekologisk hållbarhet är högt satta i Västerås, i enlighet med nationella mål. Planförslaget för ny ÖP medför åtgärder som ligger i linje med målen, men att det är oklart om de är tillräckliga för att nå målen. Hållbarhetsaspekten Klimat bedöms få liten negativ konsekvens och det kan innebära att målfyllnelsen för de kommunala klimatmålen försåras. Det krävs också mycket arbete i övrigt program- och planprocess för att förverkliga de åtgärder som planförslaget föreskriver.

5 Slutsatser

I detta kapitel analyseras planförslaget samlade påverkan på både miljön, samt sociala och samhällsekonomiska hållbarhetsaspekter.

Sammantaget bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser för en hållbar utveckling jämfört med nollalternativet.

Det är viktigt att balansera behovet av ny bebyggelse och infrastruktur med hänsyn till jordbruks- och naturmark. Planförslaget kan innebära negativ påverkan på naturresurser, särskilt den brukningsvärda jordbruksmarken. Men jämfört med nuläget och nollalternativet visar planförslaget positiva effekter genom att säkra gröna områden och tydligt bevara värdefull jordbruksmark. Att noggrant planera för att minimera påverkan är avgörande för att skapa en hållbar utveckling.

Även den fastslagna utvecklingsinriktningen att närrecreation och närnatur i anslutning till landsbygds kärnorna ska bevaras och utvecklas medför en positiv påverkan. Det är viktigt att medel avsätts till förvaltning och skydd av natur, samt att det säkerställs att stadsutveckling och utbyggnation inte sker på bekostnad av tätortsnära natur.

För att säkerställa att planeringen inte ökar klimatpåverkan på lång sikt kan en strategi vara att undersöka möjligheter för lokal produktion av förnybar el.

Planförslaget inriktning med utveckling i större landsbygds kärnor bedöms medföra att mindre andel mark och resurser tas i anspråk vid komplettering och utbyggnad, samt ge positiva konsekvenser för luftmiljön. En strategi kan tas fram både för hur barns skolvägar och lek- och lärmiljöer kan säkerställas ha god luftkvalitet, samt för samordning med buller för en god boendemiljö.

För att stödja landsbygds kärnorna är det viktigt att utöka kollektivtrafik och cykelvägar. Planförslaget förbättrar förutsättningarna för hållbara resor, men risker uppstår om dessa inte genomförs. Det är också viktigt att involvera invånarna för att främja förändrade resvanor.

Hållbar mobilitet bidrar till att luftmiljön förbättras, och är avgörande för att minska klimatpåverkan från transporter. Omställningen till en förnybar fordonsflotta kan underlättas genom att planera för laddinfrastruktur med mera.

Omvandling av gamla verksamhetsområden bidrar till en levande stadsmiljö, kopplar samman stadens olika delar när oönskade barriärer byggs bort och skapar därmed tryggare miljöer. Exploatering av tidigare förorenade områden innebär även ett behov av sanering av mark och byggnader, vilket leder till positiva effekter för miljön.

Planförslaget medför ökad tillgänglighet genom ökat utbud, variation och närhet till rekreations- och grönytor, vilket innebär positiva konsekvenser för invånarnas möjligheter till rekreation, friluftsliv och motion. Dock är det viktigt att riktlinjer säkerställs för tillgång till tillräckliga ytor för barns lek och vila.

Vid fortsatt planering bör hänsyn tas till klimatförändringar och extrema väderhändelser. Naturlig fördröjning och infiltration av dagvatten kan minska kostnader och stärka gröna strukturer. Grön-blå lösningar hjälper till att hantera risker som översvämningar, erosion och värmeböljor. Både planförslaget och nollalternativet betonar vikten av klimatanpassning genom medveten planering och förebyggande åtgärder, samt krav på minskad klimatpåverkan under byggprocessen.

Planförslaget bedöms kunna bidra positivt till de flesta av de mest relevanta globala hållbarhetsmålen, framför allt avseende Mål 11 Hållbara städer och samhällen. Det finns dock en risk för negativa konsekvenser för Mål 6 Rent vatten och sanitet, samt Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald.

Planförslaget bedöms främst bidra till att uppfylla följande globala mål:

Men riskerar att motverka uppfyllandet av följande globala mål:

I kommande planeringsarbete såsom fördjupningar av översiktsplanen, planprogram, detaljplan och bygglov är det viktigt att säkerställa att de hållbarhetsaspekter som identifierades för översiktsplanen förs vidare och fortlöpande beaktas.

Bilaga 1: Referenser

- Artdatabanken SLU. (2019a). *Rödlistan*. Hämtat från <https://www.artdatabanken.se/var-verksamhet/rodlistning/>
- Boverket. (2007). *Bostadsnära natur - inspiration och vägledning*. Hämtat från https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2007/bostadsnara_natur.pdf
- Boverket. (2015). *Ge plats för barn och unga!* Hämtat från <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2015/gor-plats-for-barn-och-unga-bokversion.pdf>
- Boverket. (2019). *Luftrening*. Hämtat från <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/ekosystemtjanster/verktyg/rakna/luftrening/>
- DHI. (2019). *Skyfallshantering i Västerås Stad - Konsekvensanalys och strukturplan*. Malmö: DHI.
- Folkhälsomyndigheten. (2014). *Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13)*.
- Gaia Arkitektur och Landskapslaget. (2022). *Kommuntäckande ekosystemtjänster- och analys, Västerås*.
- KTH. (2023). *www.kth.se*. Hämtat från <https://www.kth.se/om/miljo-hallbar-utveckling/utbildning-miljo-hallbar-utveckling/verktyglada/sustainable-development/ekologisk-hallbarhet-1.432074>
- Länsstyrelsen Stockholm. (2016). *Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods Fakta 2016:6*. Länsstyrelsen Stockholm.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. (2019a). *Översvämningsportalen*. Hämtat från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap: <https://gisapp.msb.se/Apps/oversvamningsportal/enkel-karta.html>
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. (2019b). *Klassificering*. Hämtat från <https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Transport-av-farligt-gods/Klassificering-av-farligt-gods/>
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. (2019c). *Lag, förordning och föreskrifter*. Hämtat från <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/farligt-gods/lag-forordning-och-foreskrifter/>
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. (2019d). *Säkerhetsrådgivare*. Hämtat från <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/farligt-gods/sakerhetsradgivare/>
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. (2020). *Seveso*. Hämtat från https://gisapp.msb.se/apps/kartportal/enkel-karta_seveso.html
- Mälarenergi. (2024) *Vattenförsörjningsplan för Västerås kommun*. Västerås stad.
- Mälarens vattenvårdsförbund. (2023). *Fokus på Mälaren 2022*. Hämtat från https://media.malaren.org/2023/05/2023-03-Fokus-pa-Malaren-2022_SLU.pdf
- Naturvårdsverket. (2009). *Riktvärden för förorenad mark. Modellbeskrivning och vägledning*. SNV rapport 5976.
- Naturvårdsverket. (2010). *Återvinning av avfall i anläggningsarbeten*. Handbok 2010:1, utgåva 1.
- Naturvårdsverket. (2013). *Environmental noise and health*. Hämtat från <https://www.naturvardsverket.se/4a438e/globalassets/media/publikationer-pdf/6500/978-91-620-6553-9.pdf>
- Naturvårdsverket. (2018). *Preciseringar av God bebyggd miljö*. Hämtat från Sveriges miljömål: <http://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/god-bebyggd-miljo/preciseringar-av-god-bebyggd-miljo/>
- Naturvårdsverket. (2019a). *Strategisk miljöbedömning – miljöbedömning för planer och program*. Hämtat från <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Miljobedomningar/Strategisk-miljobedomning/>
- Naturvårdsverket. (2019b). *Kartverktyg - Skyddad natur*. Hämtat från <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>
- Naturvårdsverket. (2019c). *Luftföroreningar och dess effekter*. Hämtat från <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Luftfororeningar/>
- Naturvårdsverket. (2019d). *Frisk luft*. Hämtat från <https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/frisk-luft/>
- Naturvårdsverket. (2019e). *Gränsvärden, målvärden och utvärderingströsklar för luft*. Hämtat från <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Luft-och-klimat/Miljokvalitetsnormer-for-utomhusluft/Gransvarden-malvarden-utvarderingstrosklar/>
- Naturvårdsverket. (2019f). *Precisering av Frisk luft*. Hämtat från Naturvårdsverket: <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Sveriges-miljomal/Miljokvalitetsmalen/Frisk-luft/Precisering-av-Frisk-luft/>
- Naturvårdsverket. (2019g). *Om du är störd av buller*. Hämtat från <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Buller/Om-du-ar-stord-av-buller/>
- Naturvårdsverket. (2019h). *Kumulativa effekter*. Hämtat från <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Miljobedomningar/Specifik-miljobedomning/Miljoaspekter-i->

miljoberedning/Kumulativa-effekter/

Naturvårdsverket. (2021a). *Ekosystemansatsen – en arbetsmetod för att bevara och hållbart nyttja naturresurser*. Hämtat från [https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-](https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Samhallsplanering/Ekosystemansatsen/)

[miljoarbetet/Vagledningar/Samhallsplanering/Ekosystemansatsen/](https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Samhallsplanering/Ekosystemansatsen/)

Naturvårdsverket. (2021b). *Skyddad natur*. Hämtat från <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Naturvårdsverket. (2023). *Utsläpp av växthusgaser till år 204*. Hämtat från Sveriges Miljömål:

[https://www.sverigemiljomal.se/etappmalen/utslapp-av-vaxthusgaser- till-ar-2045/](https://www.sverigemiljomal.se/etappmalen/utslapp-av-vaxthusgaser-till-ar-2045/)

PBL kunskapsbanken. (2018). *Flexibla parkeringstal och mobilitetsåtgärder*. Hämtat från PBL kunskapsbanken:

[https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant- om-PBL/teman/parkering_hallbarhet/verktyg/flex/](https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/parkering_hallbarhet/verktyg/flex/)

Riksantikvarieämbetet. (2019). *Definition av kulturarv och kulturmiljö*. Hämtat från

<https://www.raa.se/kulturarv/definition-av-kulturarv-och-kulturmiljo/>

SMHI. (2015). *Framtidsklimat i Västmanlands län - enligt RCP-scenarier*. Hämtat från [https://www.diva-](https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:948131/FULLTEXT01.pdf)

[portal.org/smash/get/diva2:948131/FULLTEXT01.pdf](https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:948131/FULLTEXT01.pdf)

Spacescape. (2023). Ett sammanhållet och nära Västerås.

Spacescape AB och Tyréns AB . (2022). *Landskapsanalys Västerås kommun*. Tyréns AB.

Statistiska centralbyrån. (SCB). (2023). *Folkmängd och befolkningsförändringar - Första halvåret, 2023*.

Hämtat från [https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter- amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell- och-diagram/folkmangd-och-befolkningsforandringar---manad-kvartal-och- halvar/folkmangd-och-befolkningsforandringar---forsta-ha](https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell-och-diagram/folkmangd-och-befolkningsforandringar---manad-kvartal-och-halvar/folkmangd-och-befolkningsforandringar---forsta-ha)

Sveriges geologiska undersökning. (2020a). *Kartvisare*. Hämtat från [https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html?zoom=-](https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html?zoom=-391108.8676877816,6131830.739831555,1759295.4331208204,7207032.890235855)

[391108.8676877816,6131830.739831555,1759295.4331208204,7207032.890235](https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html?zoom=-391108.8676877816,6131830.739831555,1759295.4331208204,7207032.890235855)

855

Sveriges Geologiska Undersökning. (2020b). *Skred och ras*. Hämtat från SGU:

<https://www.sgu.se/samhallsplanering/risker/skred-och-ras/>

SWECO. (2022). *Bullerkartläggning Västerås stad*. SWECO.

Trafikverket. (2015). *Trafikverkets handbok för hantering av sulfidförande bergarter Rapport 2015:057*.

Trafikverket. (2019a). *Inventering för bullerskydd*. Hämtat från [https://www.trafikverket.se/nara-](https://www.trafikverket.se/nara-dig/Orebro/vi-bygger-och-forbattrar/hallsberg-degeron/nyhetsarkiv2/2019/inventering-for-bullerskydd/)

[dig/Orebro/vi-bygger-och-forbattrar/hallsberg- degeron/nyhetsarkiv2/2019/inventering-for-bullerskydd/](https://www.trafikverket.se/nara-dig/Orebro/vi-bygger-och-forbattrar/hallsberg-degeron/nyhetsarkiv2/2019/inventering-for-bullerskydd/)

Trafikverket. (2019b). *NVDB på webb*. Hämtat från <https://nvdb2012.trafikverket.se/SeTransportnatverket>

Tyréns AB. (2012). *Hållbarhetsbedömning tillhörande översiktplan 2026*. Västerås stad. Tyréns Sverige AB,

Spacescape AB. (2022). *Landskapsanalys Västerås kommun*.

Stockholm.

Vatteninformationssystem Sverige. (VISS). (2020a). *Vattenkartan*. Hämtat från [https://ext-](https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?popup&highlight&appid=8ff5aac29d624cf78a4af7acc365d2c&query=VISS_API_9839,MS_CD='WA25576230')

[geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?popup&highlight&appid=8ff5aac29d624cf78a4](https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?popup&highlight&appid=8ff5aac29d624cf78a4af7acc365d2c&query=VISS_API_9839,MS_CD='WA25576230')

[af7acc365d2c&query=VISS_API_9839,MS_CD='WA25576230'](https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?popup&highlight&appid=8ff5aac29d624cf78a4af7acc365d2c&query=VISS_API_9839,MS_CD='WA25576230')

Vatteninformationssystem Sverige. (VISS). (2020b). *Miljö kvalitetsnormer*. Hämtat från

[http://extra.lansstyrelsen.se/viss/Sv/detta-beskrivs-i- viss/miljokvalitetsnormer/Pages/default.aspx](http://extra.lansstyrelsen.se/viss/Sv/detta-beskrivs-i-viss/miljokvalitetsnormer/Pages/default.aspx)

Vatteninformationssystem Sverige. (VISS). (2023a). *Mälaren-Västeråsfjärden*. Hämtat från

<https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA58082515>

Vatteninformationssystem Sverige. (VISS). (2023b). *Mälaren-Västerås Hamnområde*.

Hämtat från <https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA60349805>

Vatteninformationssystem Sverige. (VISS). (2023c). *Badelundaåsen-Eskilstuna-Västerås*.

Hämtat från VISS: <https://viss.lansstyrelsen.se/waters.aspx?watermscd=wa87193795>

Vattenmyndigheterna. (2020). *Miljö kvalitetsnormer för vatten*. Hämtat från

[https://www.vattenmyndigheterna.se/vattenforvaltning/miljokvalitetsnormer-for- vatten.html](https://www.vattenmyndigheterna.se/vattenforvaltning/miljokvalitetsnormer-for-vatten.html)

Västerås stad, Planeringsunderlag, *Tema råvarutillgångar och cirkulär ekonomi*. Västerås stad.

Västerås. (2023d). Planeringsunderlag, *Sammanställning behov av Näringslivsmark inför ÖP, utkast*.

Västerås stad. (2014a). Västerås stads program för kultur.

Västerås stad. (2014b). *Dagvattenpolicy i Västerås*. Hämtat från

https://www.vasteras.se/download/18.5e8d74b614b07e41ca611b4c/15548241097_51/Dagvattenpolicy.pdf

Västerås stad. (2017). *Västerås Översiktsplan 2026 med utblick mot 2050*. Västerås stad. (2021).

Handlingsplan för god luftkvalitet i Västerås. Västerås stad. (2022). Planeringsunderlag. *Mål för samhällsbyggande i Västerås*.

Västerås stad. (2023). *Barnrättsverket*.

Västerås stad. (2023a). *Grönstrukturplan för Västerås stad - tätort och serviceorter*. Västerås stad.

Västerås stad. (2023b). Planeringsunderlag. Tema råvarutillgångar och cirkulär ekonomi.

Västerås stad. (2023c). Arbetsmaterial Barnrätt i det fysiska samhällsbyggandet - en Västeråsmodell.

Västerås stad. (2023e). *Sammanställning kommuner mark rev*.

WHO. (2005). *WHO Air quality guidelines for particulate matter, ozone, nitrogen dioxide and sulfur dioxide - Summary of risk assessment*.